

VALTIONEUVOSTO
STATSRÅDET

Maakuntien viite- arkkitehtuuri

MAAKUNTA- JA SOTE-UUDISTUS
LANDSKAPS- OCH VÅRDREFORMEN

Viitearkkitehtuurin tarkoitus

- Viitearkkitehtuuri kuvaa yhteisen viitekehyksen maakunnan toiminnan suunnittelemiseksi.
- Maakuntien viitearkkitehtuuri muodostaa maakuntauudistusta tukevan yhteisen käsityksen maakuntien tavoitetilan kehittämisen periaatteellisista linjauksista, kyvykkyyksistä, palveluista, niitä toteuttavista ylätasolla kuvatuista prosesseista, toimintaa tukevista ekosysteemeistä sekä keskeisistä tietovarannoista.
- Viitearkkitehtuuri ei ota tarkasti kantaa esimerkiksi maakunnan organisaatorakenteeseen tai muihin suunnittelun tai toteutuksen yksityiskohtiin.

Viitearkkitehtuurin käyttö

- Viitearkkitehtuuria hyödynnetään maakuntien perustamisessa, maakuntien ohjauksen suunnittelussa sekä maakuntien ja julkisen hallinnon yhteisten palvelujen järjestämisessä.
- Maakuntien viitearkkitehtuuria tulee käyttää yksittäisen maakunnan kokonaisarkkitehtuurin pohjana. Viitearkkitehtuurissa on kuvattu jokaisen maakunnan käyttöön yhteisiä kyvykkyyksiä, palveluja, toimijoita, tietoja ja tietovarantoja sillä tasolla, että niitä voi pitää lähtökohtana kullekin maakunnalle eikä jokaisen maakunnan tarvitse alkaa niitä alusta alkaen erikseen kuvata.

Viitearkkitehtuuriprojektin aikajana

Maakuntien viitearkkitehtuuriprojekti

Projektiryhmän työpajat ja pienryhmätapaamiset

Viitearkkitehtuurin alkuosan työstäminen

Alkuosa maakunnissa
kommenteilla

Arkkituuriverkoston toiminta

Jatkotyölistan
tuottaminen ja 2.
vaiheen suunnittelu

Viitearkkitehtuurin jatkotyöstö

JHKA-
ryhmässä
kommenteilla

Päivitysten ja uusien kuvausten työstäminen

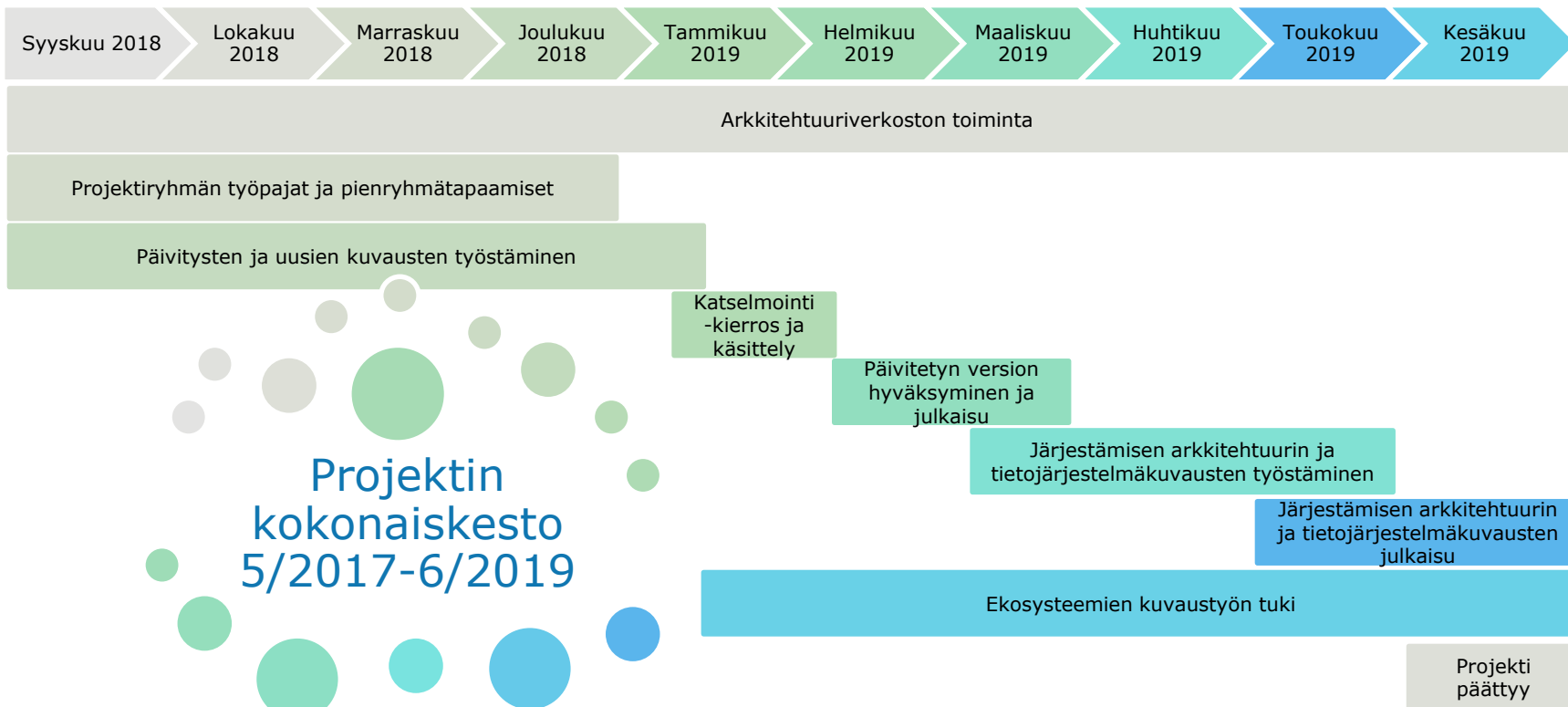
Viitearkki-
tehtuurin
lausuntokierros

Lausuntojen
käsittely

Viitearkki-
tehtuuri 1.0
valmis

Projektin
kokonaiskesto
5/2017-6/2019

Maakuntien viitearkkitehtuuriprojekti

Tuotetut kuvaukset

Maakunnan kyvykkyysskartta, maakunnan palvelukartta, maakunnan toimijat – kaavio, maakuntien viitearkkitehtuurin lyhyt sanasto, palvelupolku 1 (työtön ja sote), palvelupolku 2 (lonkkamurtuma), maakunnan organisaatiomalliesimerkki, päätietyryhmät, loogiset tietovarannot, viitearkkitehtuurin hallintamalli, tietovarantojen riippuvuudet, viitearkkitehtuurin yhteenvetokuva

Viitearkkitehtuuri
1.0 aineisto,
julkaisu kesäkuu
2018

Tarkennettiin asiakas- ja palveluohjauksen mallia sekä tietoarkkitehtuuria. Ekosysteemikuvauksiin tuli uusina osioina liikenne- ja paikkatietoalustaekosysteemit. Päädokumentin liitekuvauksissa merkittäviä muutoksia tehtiin käsitelmalleihin, loogisiin tietovarantoihin ja päätietyryhmiin. Uutena kuvauksena arkkitehtuuriin liitettiin maakuntien yhteisen arkkitehtuurin hallintamalli.

Päivitetty versio,
julkaisu maaliskuu
2019

Järjestämisen arkkitehtuurin kuvaukset ja tietojärjestelmäsalkkukuvaukset

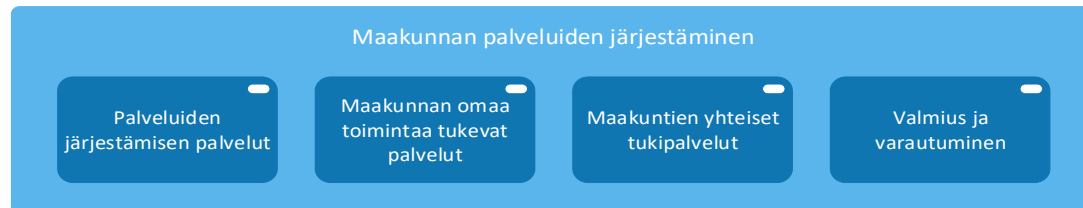
Uudet liitekuvaukset,
julkaisu kesäkuu
2019

Otteita tuotetuista kuvauksista

Maakunnan palvelut

- Maakuntien järjestämismvastuulle kuuluvista tehtäväaloista johdetut palvelut on kuvattu viitearkkitehtuurissa.
- Maakunnilla on useita mahdollisuuksia järjestää vastuulleen kuuluvat palvelut: itse tuottaen, yhteistyössä toisen maakunnan tai yritysten kanssa ja hyödyntää muiden yhteisöjen panosta alihankintana tai kokonaan ulkoistettuna. Osassa asiakkaille annettavaa palvelutuotantoa keskeisessä roolissa ovat kansalliset (alusta)ekosysteemit, joista suurinta osaa kehitetään alueuudistuksen kanssa rinnakkain. Maakunnan palveluiden järjestämiseen sisältyy kaikille maakunnille yhteisiä palveluita.
- Viitearkkitehtuurissa on kuvattu ylätasoin palvelutuotannon kuvaus (dia 8) sekä yksityiskohtaisempi palvelukartta.

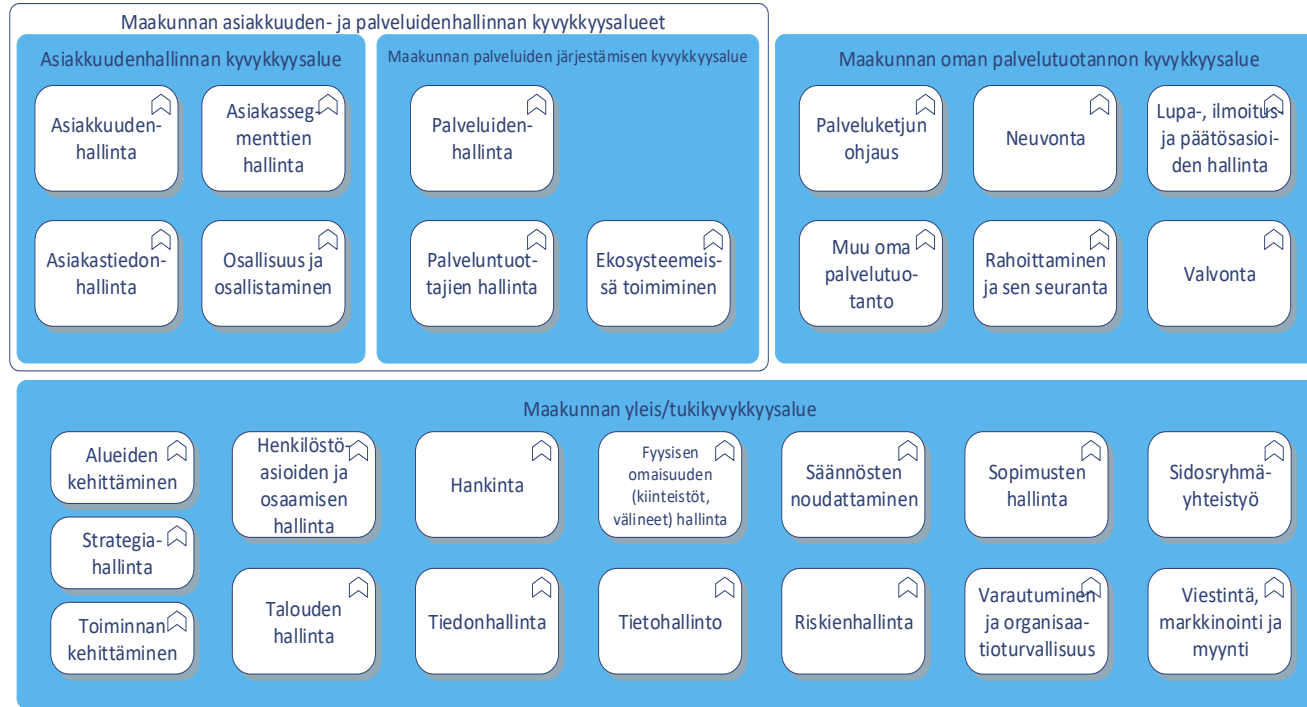
Maakunnan järjestämisvastuulla oleva palvelutuotanto

Maakunnan kyvykkyydet

- Palveluiden järjestäminen ja tuottaminen edellyttävät maakunnilta kyvykkyyksiä, jotka on ylätasolla koostettu viitearkkitehtuurissa maakunnan kyvykkyysskarttaan. Ylätason kyvykkyysskartasta on tehty osakyvykkyydet sisältävä tarkempi kyvykkyysskartta.
- Kyvykkyys määritellään kyvyksi toimia tarkoituksenmukaisella tavalla tietyllä osa-alueella ja hyödyntää osaamistaan sekä resurssejaan, jotta tavoitteet saavutetaan. Organisaatioiden kyvykkyyksien toteuttamiseen tarvitaan yleensä yhdistelmiä kolmesta osakokonaisuudesta, joita ovat henkilöstö ja osaaminen, toimintamallit ja prosessit, tiedot ja järjestelmät sekä välineet ja tilat.
- Järjestettävien ja mahdollisesti myös itse tuotettavien palveluiden valikoima on maakunnalla niin laaja, että viitearkkitehtuurissa on päädytty esittämään malli asiakkuudenhallinnan, palveluiden järjestämisen ja palvelutuotannon sekä toimintaa tukevien yleis-/tukikyvykkyyksien näkökulmasta. Vastaavaa tarkastelutapaa ulotetaan prosesseihin ja soveltuessaan muihinkin arkkitehtuurin osa-alueisiin.

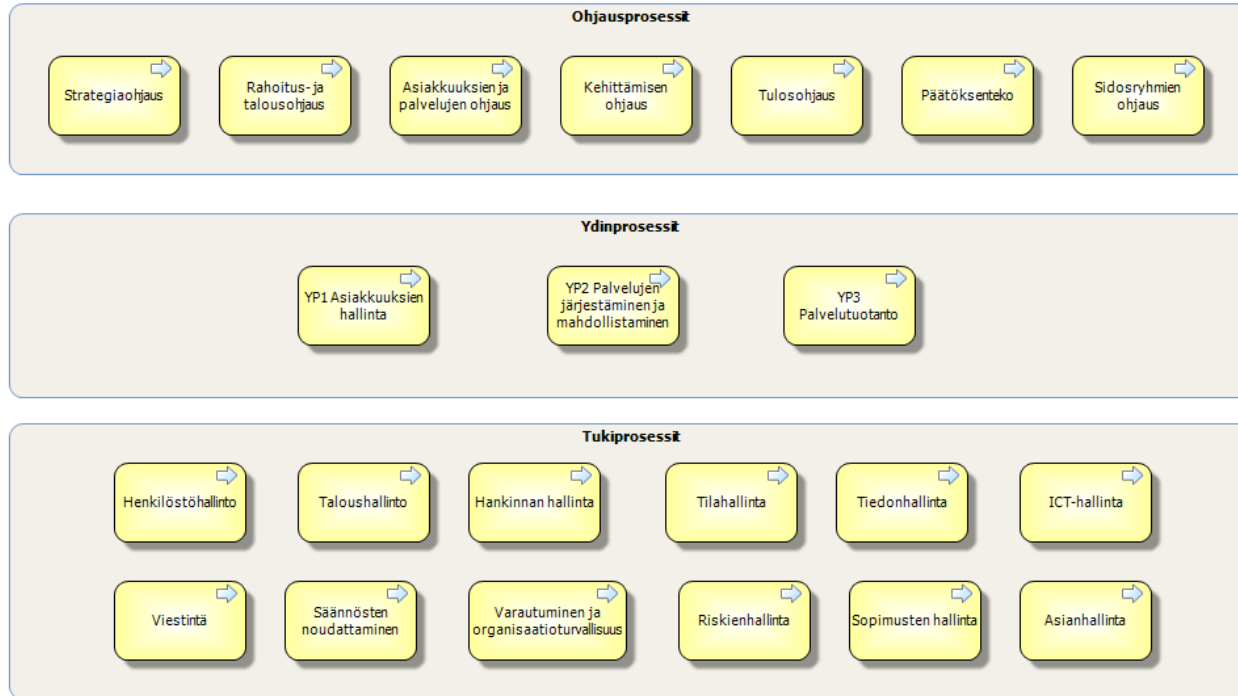
Maakunnan ylätason kyvykkyysskartta

Maakunnan prosessit

- Maakuntien yhteinen prosessikartta rakentuu ydinprosesseille, joita ohjaavat ohjausprosessit ja toteuttamisen mahdollistavat tukiprosessit.
- Viitearkkitehtuurissa on määritelty kolme ydinprosessia:
 - asiakkuuksien hallinta,
 - palvelujen järjestäminen ja mahdollistaminen sekä
 - palvelutuotanto.
- Prosessikartta on muodostettu asiakaslähtöisesti: kaikilla prosesseilla pyritään lisäämään kokonaisvaltaista asiakashyötyä. Maakunnan ydinprosesseissa asiakastarpeet ovat syötteitä asiakkuuksien hallinnassa, palvelujen järjestämisessä ja mahdollistamisessa sekä palvelutuotannossa.

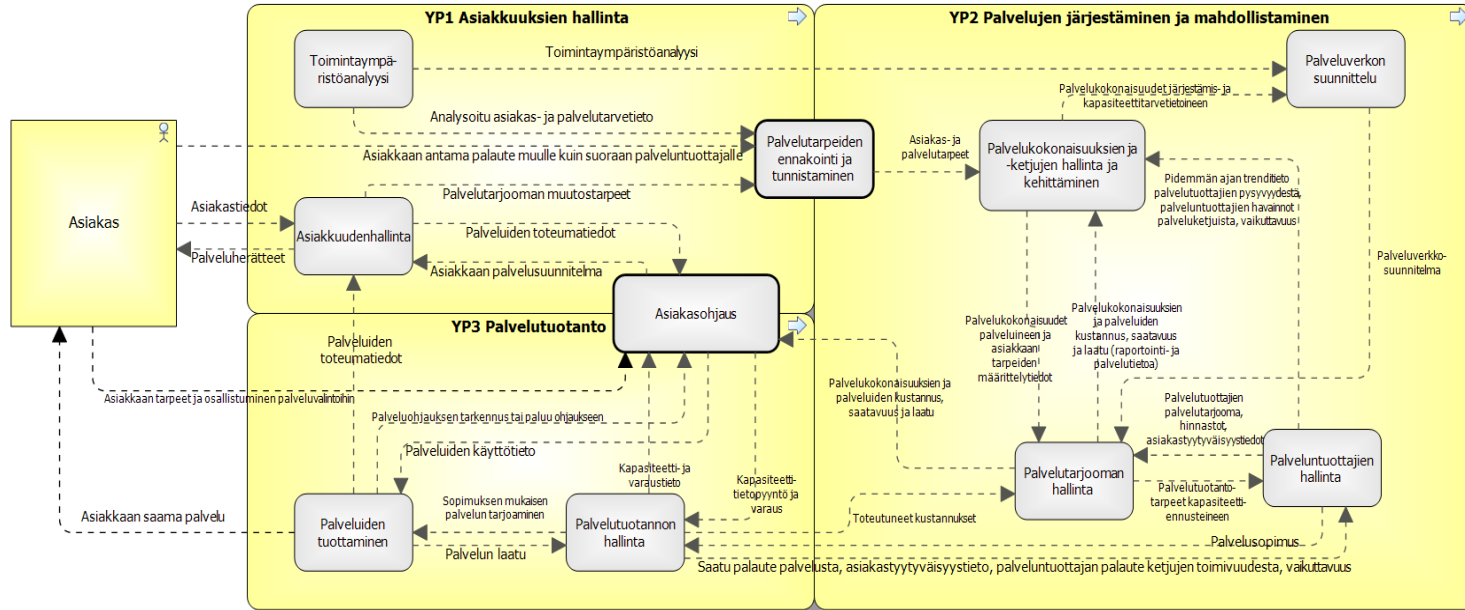
Maakunnan prosessikartta

Maakunnan asiakas- ja palveluohjaus

- Viitearkkitehtuurissa kuvattujen ydinprosessien piiriin on mallinnettu asiakas- ja palveluohjauksen malli (dia 13), johon on sisällytetty keskeiset toiminnot ja vaikutusvirrat. Mallin on tarkoitus konkretisoida, miten asiakaslähtöinen toiminta ohjaa niin ajankohtaista palvelutuotantoa kuin pidemmällä aikajänteellä tapahtuvaa palveluiden järjestämistä ja miten asiakkuuksien hallinta yhdistää eri osa-alueita toisiinsa.
- Ajantasainen tieto kunkin toimijan tarvitsemalla laajuudella ja toimivat palauteketjut niin asiakkaalta kuin palveluntuottajilta saatuna mahdollistavat sujuvat ja jatkuvasti paremmaksi muotoutuvat palvelut sekä niiden yhdistelmät palveluketjuina.

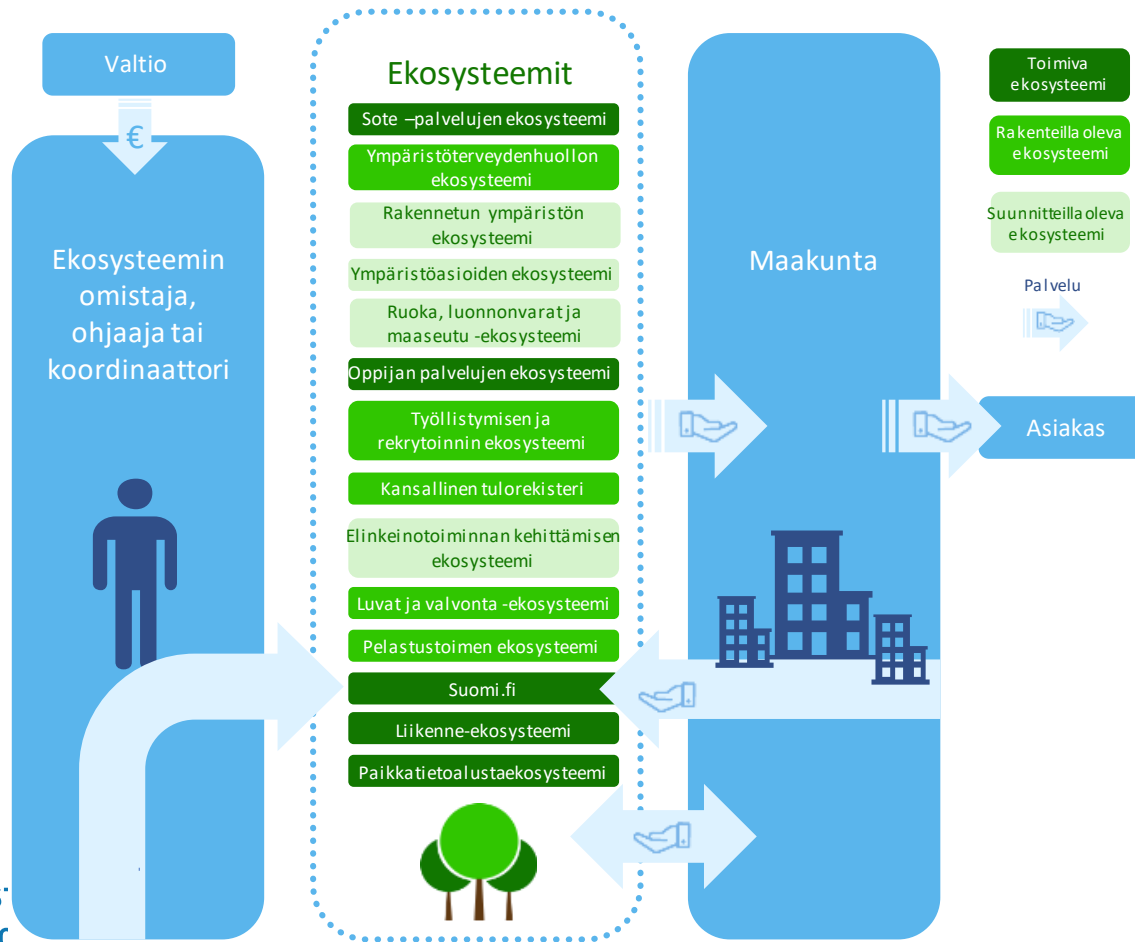
Asiakas- ja palveluohjauksen malli

Kansalliset ekosysteemit

- Merkittävä osa maakunnan kyvykkyyksistä tulee maakuntaan siirtyvien palveluiden aiempien tuottajien mukana. Lisäksi maakuntien toiminnan tueksi on kansallisia ekosysteemejä.
- Ekosysteemillä tarkoitetaan joustavaa kokonaisuutta, jossa yhteisöt, ihmiset, palvelut ja teknologiat kytkeytyvät luontevan asiakastarpeen kautta yhteen hyödyntäen kaikkia ekosysteemiin kuuluvia toimijoita.
- Toiminnassa ja kehittämisvaiheessa olevien ekosysteemien nähdään toiminnallisilta osa-alueiltaan tarjoavan maakunnille mahdollisuuden saada käyttöönsä sekä merkittäviä valmiita tietojärjestelmäpalveluita että keinon jakaa palvelutuotannossa tarvittavia tietoja niitä tarvitsevien toimijoiden kesken.
- Ekosysteemeistä odotetaan merkittävää hyötyä maakunnan toiminnassa, kun ne tekevät tarpeettomaksi maakuntakohtaisen vastaavan toiminnallisuuden kehittämisen ja tarjoavat monelle integraatiokumppanille valmiit vakioidut tavat kytkeytyä osaksi ekosysteemiä.

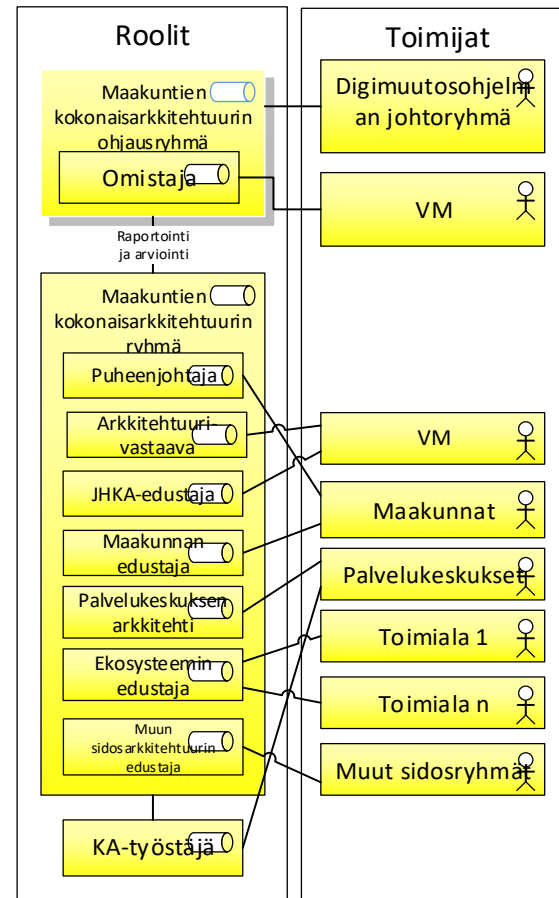
Maakunnan ekosysteemivuorovaikutus

Maakuntien yhteisen arkkitehtuurin hallintamalli

- Hallintamallin tarkoitus on määritellä, miten maakuntien yhteistä arkkitehtuuria kehitetään, ylläpidetään ja hallinnoidaan, jotta se pysyy ajantasaisena ja relevanttina. Tarkoitus on varmistua siitä, että kokonaisarkkitehtuurityötä ohjataan johdonmukaisesti ja saavutetaan kokonaisarkkitehtuurille asetetut tavoitteet.
- Loppuvuodesta 2018 tehdyillä hallintamallin muutoksilla kuvataan hallintamalli ajalle 2019-2020. Hallintamallia tulee myöhemmin päivittää maakuntien järjestämisvastuun alkamisen jälkeiseen tilanteeseen.

Hallintamallin kohde, roolit ja toimijat 2019-2020

Muuta sisältöä

- Maakuntien viitearkkitehtuurissa on edellä mainittujen lisäksi kuvattu
 - maakunnan toimijat,
 - palvelupolkuja,
 - maakunnan organisaatioesimerkki,
 - päätietoryhmät sekä
 - loogiset tietovarannot ja tietovarantojen riippuvuudet.
- Viitearkkitehtuurin kuvauksiin voi tutustua kokonaisuudessaan täällä: www.alueuudistus.fi/digitalisaatio/arkkitehtuuri

VALTIONEUVOSTO
STATSRÅDET

Kiitos!

Lisätietoja:

www.alueuudistus.fi/digitalisaatio/arkkitehtuuri